

УДК 342.9 (477)

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.4.79>

О. П. Кузнєцов

здобувач

Науково-дослідного інституту публічного права

ІНСТИТУТИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ЯК СУБ'ЄКТИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКИХ РАД ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Наукова публікація присвячена дослідженню інститутів громадянського суспільства як суб'єктів формування громадських рад органів державної влади та місцевого самоврядування в адміністративно-правовому аспекті.

Зазначається, що громадські ради органів публічної адміністрації, які формуються з представників інститутів громадянського суспільства, виконують важливі функції щодо забезпечення комунікації між суб'єктами владних повноважень та громадянами.

Враховуючи рівень цифровізації українського суспільства, пропонується формувати склад громадських рад органів публічної адміністрації виключно на підставі рейтингового електронного голосування з використанням інформаційно-комунікативних технологій, у тому числі через офіційний веб-сайт органу виконавчої влади, у порядку та в строки, визначені органом виконавчої влади.

Крім того, пропонується пом'якшити вимоги до представників інститутів громадянського суспільства, які можуть бути обрані до складу громадських рад органів публічної адміністрації. Зокрема, доцільно встановити, що до складу громадської ради при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади можуть бути обрані представники інститутів громадянського суспільства, які не менше трьох (наразі – шести) місяців до дати оприлюднення органом виконавчої влади повідомлення про формування складу громадської ради провадять свою діяльність, реалізують свої проекти у сфері, пов'язаній з діяльністю відповідного органу виконавчої влади, що підтверджується інформацією про результати діяльності інституту громадянського суспільства, та в статуті (положенні) яких визначені відповідні цілі і завдання діяльності.

Формулюється висновок про необхідність удосконалення механізму звітування громадських рад про результати їх діяльності. Зокрема, доцільно нормативно встановити для громадських рад органів публічної адміністрації обов'язок щоквартально оприлюднювати звіт про свою діяльність на офіційних веб-сайтах органів публічної адміністрації, при яких вони створені.

Ключові слова: громадські ради, органи публічної адміністрації, адміністративно-правові засади, формування, громадські об'єднання, благодійні організації, професійні спілки, організацій роботодавців, медіа, громадянське суспільство.

Актуальність теми. Громадянське суспільство є потужною рушійною силою в будь-якій цивілізованій державі, адже саме інститути громадянського суспільства дозволяють консолідувати зусилля соціально-активних громадян з метою реального впливу на формування та реалізацію державної політики, управління державними справами. Проте самі по собі інститути громадянського суспільства мають обмежений правовий інструментарій впливу на суб'єктів владних повноважень, тому найкращою організаційно-правовою формою участі громадян в управлінні державними справами є громад-

ські ради органів державної влади та місцевого самоврядування.

Формування громадських рад з представників інститутів громадянського суспільства потребує належної адміністративно-правової регламентації, адже саме справедлива та раціональна процедура обрання членів громадських рад органів публічної адміністрації є гарантією належного представництва різних соціальних груп населення в громадських радах та реалізації публічних та приватних інтересів учасників відповідних правовідносин.

Процедура обрання членів громадських рад органів державної влади та місцевого самовря-

дування наразі передбачена постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики», проте ряд положень вказаного нормативно-правового акту потребує доопрацювання та удосконалення з урахуванням сучасного рівня цифровізації суспільства та необхідності подальших демократичних реформ інститутів публічного управління.

Питання участі інститутів громадянського суспільства в управлінні державними справами є предметом наукових досліджень багатьох науковців. Серед останніх досліджень слід виділити роботи Т. Андрійчук «Громадські ради як інструмент участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» [1],– М. Віхляєва «Громадські ради при органах виконавчої влади України та роль громадських об'єднань у їх діяльності» [2], І. Ковалевича «Зарубіжний досвід залучення громадськості до формування та реалізації місцевої політики» [3], М. Сіцінської «Громадська рада: особливості її діяльності в секторі безпеки і оборони України» [4].

Окреме адміністративно-правове дослідження питань утворення та функціонування громадських рад в Україні провів П. Крайній [5].

Проте, інститути громадянського суспільства як суб'єкти формування громадських рад органів державної влади та місцевого самоврядування в адміністративно-правовому аспекті ще не були предметом окремого дослідження, чим обґрунтовується актуальність підготовки даної публікації.

Постановка завдання. Метою публікації є дослідження інститутів громадянського суспільства як суб'єктів формування громадських рад органів державної влади та місцевого самоврядування в адміністративно-правовому аспекті.

Методологія даної публікації включає філософські, загальнонаукові та спеціально-юридичні методи наукового пошуку. Застосовуються,– зокрема, закони та прийоми діалектики (закони єдності та боротьби протилежностей, переходу кількісних змін у якісні) і метафізики, прийоми логіки (аналіз, синтез, дедукція та індукція), системний та структурно-функціональний методи, а також формально-юридичний метод (метод юридичної догматики як похідний від аксіоматичного методу) та метод юридичного моделювання. Крім того, використовуються такі наукові підходи як цивілізаційний, історико-правовий, антропологічний, телеологічний та синергетичний.

Результати дослідження. Демократія дослівно перекладається як влада народу, проте на практиці народ України як сукупність громадян усіх національностей реально може приймати участь в управлінні державою лише у формі референдуму та виборів депутатів місцевих рад, Верховної Ради України, а також Президента України, тобто у формі прямої або представницької демократії. Водночас в Україні фактично сформоване зріле громадянське суспільство, яке складається з відповідних інститутів та соціально-активних громадян. І саме представники громадянського суспільства прагнуть приймати активну участь в управлінні державними справами. Оптимальним правовим інструментом реальної участі громадян у формуванні та реалізації державної політики є громадські ради органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Організаційно-правова форма громадської ради органу публічної адміністрації закріплена на рівні Закону України «Про громадські об'єднання» та постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики».

Так, у відповідності до ч. 2 ст. 21 Закону України «Про громадські об'єднання», яка регламентує права громадських об'єднань, громадське об'єднання зі статусом юридичної особи має право брати участь у порядку, визначеному законодавством, у роботі консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, що утворюються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування для проведення консультацій з громадськими об'єднаннями та підготовки рекомендацій з питань, що стосуються сфери їхньої діяльності [6].

Крім того, у відповідності до ч. 3 ст. 22 Закону України «Про громадські об'єднання», якою встановлено засади взаємодії громадських об'єднань з органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, органи державної влади, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування можуть залучати громадські об'єднання до процесу формування і реалізації державної політики, вирішення питань місцевого значення, зокрема, шляхом проведення консультацій з громадськими об'єднаннями стосовно важливих питань державного і суспільного життя, розроблення відповідних проектів нор-

мативно-правових актів, утворення консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів при органах державної влади, органах влади Автономної Республіки Крим, органах місцевого самоврядування, в роботі яких беруть участь представники громадських об'єднань [6].

В свою чергу постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики» затверджено «Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики» та «Типове положення про громадську раду при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській, районній, районній у м.м. Києві та Севастополі державній адміністрації» [7].

Так, у відповідності до Типового положення про громадську раду при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській, районній, районній у м.м. Києві та Севастополі державній адміністрації, громадська рада є тимчасовим консультативно-дорадчим органом, утвореним для сприяння участі громадськості у формуванні та реалізації державної, регіональної політики [7].

Згідно із п. 6 Типового положення про громадську раду при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській, районній, районній у м.м. Києві та Севастополі державній адміністрації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики», до складу громадської ради можуть бути обрані представники громадських об'єднань, релігійних, благодійних організацій, творчих спілок, професійних спілок та їх об'єднань, асоціацій, організацій роботодавців та їх об'єднань, медіа, які зареєстровані в установленому порядку [7].

Таким чином, громадські ради органів публічної адміністрації формуються з представників інститутів громадянського суспільства, серед яких:

– громадські об'єднання – добровільні об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема еко-

номічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів (створюються такі об'єднання відповідно до Закону України «Про громадські об'єднання»);

– професійні спілки – добровільні неприбуткові громадські організації, що об'єднують громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності, навчання (створюються такі організації відповідно до закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»);

– творчі спілки – добровільні об'єднання професійних творчих працівників відповідного фахового напрямку в галузі культури та мистецтва, які мають фіксоване членство і діють на підставі статуту (створюються такі організації відповідно до закону України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки»);

– організації роботодавців – неприбуткові громадські організації, які об'єднують роботодавців, тобто юридичних осіб (підприємства, установи, організації) або фізичних осіб - підприємців, які в межах трудових відносин використовують працю фізичних осіб (створюються такі організації відповідно до закону України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності»);

– благодійні організації – юридичні особи приватного права, установчі документи яких визначають благодійну діяльність в одній чи кількох сферах, визначених Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», як основну мету їх діяльності (створюються такі організації відповідно до закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації»);

– релігійні організації – релігійні громади, управління і центри, монастирі, релігійні братства, місіонерські товариства (місії), духовні навчальні заклади, а також об'єднання, що складаються з вищезазначених релігійних організацій. Утворюються такі організації відповідно до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» з метою задоволення релігійних потреб громадян сповідувати і поширювати віру і діють відповідно до своєї ієрархічної та інституційної структури, обирають, призначають і замінюють персонал згідно із своїми статутами (положеннями) [8].

– медіа – суб'єкти, передбачені Законом України «Про медіа». Зокрема, друковані медіа, аудіовізуальні медіа тощо.

На окрему увагу заслуговують вимоги до представників інститутів громадянського суспільства,

які можуть бути обрані до складу громадської ради органу публічної адміністрації.

У відповідності до п. 6 Типового положення про громадську раду при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській, районній, районній у м. Києві та Севастополі державній адміністрації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики», до складу громадської ради при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади можуть бути обрані представники інститутів громадянського суспільства, які не менше шести місяців до дати оприлюднення органом виконавчої влади повідомлення про формування складу громадської ради проводять свою діяльність, реалізують свої проекти у сфері, пов'язаній з діяльністю відповідного органу виконавчої влади, що підтверджується інформацією про результати діяльності інституту громадянського суспільства, та в статуті (положенні) яких визначені відповідні цілі і завдання діяльності (під провадженням інститутом громадянського суспільства діяльності у сфері, що пов'язана з діяльністю відповідного органу виконавчої влади, розуміється проведення інститутом громадянського суспільства заходів, досліджень, надання послуг, реалізація проектів тощо з питань, пов'язаних з визначеною законодавством сферою діяльності органу виконавчої влади) [7].

Крім того, зазначеним Типовим положенням про громадську раду передбачено, що до складу громадської ради при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській, районній, районній у м. Києві та Севастополі держадміністрації можуть бути обрані представники інститутів громадянського суспільства, які не менше шести місяців до дати оприлюднення органом виконавчої влади повідомлення про формування складу громадської ради проводять заходи, дослідження, надають послуги, реалізують проекти тощо на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Також згідно з Типовим положенням про громадську раду, до складу громадської ради можуть бути обрані представники інститутів громадянського суспільства, які є фахівцями у відповідних сферах, що підтверджується наявністю відповідної освіти, наукового сту-

пення, публікацій, досліджень, а також інформацією про участь у реалізації проектів не менш як за 12 місяців до дати оприлюднення органом виконавчої влади повідомлення про формування складу громадської ради [7].

Проте, враховуючи сучасні темпи розвитку суспільних відносин, зокрема, появу нових інститутів громадянського суспільства, які мають бажання делегувати своїх представників до складу громадських рад органів публічної адміністрації, доцільно зменшити строк, протягом якого відповідні інститути громадянського суспільства мають здійснювати свою діяльність, реалізовувати свої проекти у сфері, пов'язаній з діяльністю відповідного органу виконавчої влади (для формування громадської ради при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади) або здійснювати заходи, дослідження, надавати послуги, реалізовувати проекти тощо на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці (для формування громадської ради при обласних держадміністраціях).

Окремої уваги заслуговує також адміністративно-правове регулювання проведення виборів складу громадських рад органів публічної адміністрації серед представників інститутів громадянського суспільства.

Так, у відповідності до п. 7 Типового положення про громадську раду, склад громадської ради може формуватися шляхом рейтингового голосування на установчих зборах або рейтингового електронного голосування. Рішення про спосіб формування складу громадської ради приймається органом виконавчої влади [7].

Проте, враховуючи рівень цифровізації українського суспільства, а також з метою економії матеріально-технічних та фінансових ресурсів, доцільно проводити формування складу громадських рад виключно на підставі рейтингового електронного голосування. Сучасні інформаційні технології, можливість використання мобільних застосунків, голосування на офіційних веб-сайтах органів публічної адміністрації після проходження процедури підтвердження особистості, дозволяють оперативно та ефективно організувати процес голосування та проводити його в режимі онлайн з миттєвим підведенням підсумків. Переваги електронного голосування полягають у тому, що суб'єктам владних повноважень не потрібно організовувати та проводити установчі збори. Крім того, проведення електронного голосування дозволяє уникнути можливого корупційного впливу на членів установчих зборів.

Д. Граділь наводить кейси успішного створення антикорупційних громадських рад з використанням електронного голосування. Вона зокрема зазначає, що при окремих державних органах функціонують громадські ради, що мають на меті задоволення суспільного запиту на запобігання корупції та подолання її наслідків. Окрім громадських рад, що були створені безпосередньо при антикорупційних органах, таких як НАЗК, НАБУ, громадська антикорупційна рада функціонує при Міністерстві оборони України [9].

Ініціативі створення Громадської антикорупційної ради при Міністерстві оборони України (ГАР МО) передувала низка повідомлень у медіа й соцмережах щодо сумнівних закупівель Міноборони. Серед них – скандал із закупівлею зброї через «Львівський арсенал» та придбання продуктів для військових за завищеними цінами. Суспільний резонанс сформував запит на створення дієвого інструменту контролю громадян за прозорістю й ефективністю роботи міністерства [9].

Таким чином, необхідність утворення Громадської антикорупційної ради при Міністерстві оборони України була обумовлена об'єктивними чинниками, а також по суті була вимогою громадянського суспільства та його інститутів.

Добір кандидатів до ГАР МО проводився шляхом відкритого онлайн-голосування на платформі Національного агентства з питань запобігання корупції. Склад ради був затверджений 10 квітня 2023 року, до неї увійшли 15 кандидатів від зареєстрованих громадських організацій антикорупційного спрямування [9].

Отже, формування Громадської антикорупційної ради при Міністерстві оборони України відбулось за допомогою відкритого онлайн-голосування на платформі НАЗК, що унеможливило будь-який корупційний вплив на представників інститутів громадянського суспільства, які прийняли участь у формуванні громадської ради.

В подальшому результатом співпраці Громадської антикорупційної ради та міністерства стала нова система закупівель для української армії за стандартами НАТО. Згідно з нею, Міноборони формує політику, а самі закупівлі здійснюють дві державні агенції – Державний оператор тилу, який відповідає за тилове забезпечення, та Агенція оборонних закупівель, яка займається закупівлею озброєння. Таким чином, співпраця громадян та влади стала свого роду важелем подолання корупційних практик [9].

Наведений приклад демонструє правильність та ефективність вибору саме електронної форми голосування за кандидатів до складу громадської ради.

Процедура електронного голосування при формуванні громадських рад органів публічної адміністрації України достатньо детально регламентована.

Так, у відповідності до п. 14 Типового положення про громадську раду, рейтингове електронне голосування відбувається у визначений органом виконавчої влади строк з використанням інформаційно-комунікативних технологій, у тому числі через офіційний веб-сайт органу виконавчої влади, у порядку, визначеному органом виконавчої влади. Під час проведення рейтингового електронного голосування повинні бути забезпечені: відкритий код системи голосування; безоплатність доступу та використання обраної органом виконавчої влади інформаційно-комунікативної технології для голосування; електронна реєстрація осіб для участі в голосуванні; неможливість автоматичного введення інформації, в тому числі щодо голосування, без участі особи; фіксація дати і часу голосування, можливість ознайомлення з ходом голосування та зарахуванням голосів (без розголошення персональних даних осіб, які проголосували); відкритий протокол у форматі, що дає змогу автоматизовано його обробляти електронними засобами (машинозчитування) з метою повторного використання (електронний документ, який може бути завантажений, або інтерфейс прикладного програмування) для надання можливості перевірки та альтернативного підрахунку голосів [7].

Кожен громадянин, який бере участь в рейтинговому електронному голосуванні, може проголосувати лише один раз та за ту кількість кандидатів до складу громадської ради, що визначена ініціативною групою як кількісний склад громадської ради. При цьому рейтингове електронне голосування за кандидатів до складу громадської ради здійснюється протягом строку, визначеного органом виконавчої влади, але не менше трьох діб без перерви [7].

Таким чином, всі громадяни незалежно від місця проживання мають достатньо часу для голосування за кандидатів до складу громадської ради при формуванні громадської ради міністерства чи іншого центрального органу виконавчої влади.

Підрахунок голосів під час рейтингового електронного голосування та формування

рейтингу представників інститутів громадянського суспільства здійснюється в автоматичному режимі. Обраними до складу громадської ради за результатами рейтингового електронного голосування вважаються ті кандидати, які набрали найбільшу кількість голосів [7].

Отже, на відміну від установчих зборів, коли за кандидатів до складу громадської ради голосують лише представники інститутів громадянського суспільства, які присутні на вказаних установчих зборах, у відкритому електронному голосуванні за кандидатів до складу громадської ради можуть прийняти участь всі бажаючі громадяни, що значно підвищує рівень легітимності майбутніх членів громадської ради. Склад громадської ради відображає настрої (симпатії) всього громадянського суспільства, а не окремих його інститутів, адже сама процедура електронного голосування є максимально демократичною.

Інформація про кількість голосів, поданих за кожного кандидата під час рейтингового електронного голосування, оприлюднюється органом виконавчої влади на своєму офіційному веб-сайті [7]. Відповідна кількість голосів фактично відображає місце представника інституту громадянського суспільства в загальнонаціональному рейтингу довіри до того чи іншого громадського об'єднання, релігійної або благодійної організацій, творчої спілки, професійної спілки, організації роботодавців чи медіа.

В рамках досліджуваної теми також слід звернути увагу на питання відповідальності членів громадських рад перед громадянським суспільством за результати своєї діяльності.

Так, у відповідності до п. 4 Типового положення про громадську раду, громадська рада відповідно до покладених на неї завдань готує та оприлюднює щорічний звіт про свою діяльність [7].

Проте, враховуючи важливість систематичного оприлюднення інформації про діяльність громадських рад органів публічної адміністрації, доцільно нормативно закріпити обов'язок громадських рад щоквартально (один раз на квартал) розмішувати звіт про діяльність громадської ради на офіційному веб-сайті органу публічної адміністрації, при якому створена відповідна рада.

Висновки. Проведене дослідження інститутів громадянського суспільства як суб'єктів формування громадських рад органів державної влади та місцевого самоврядування в адміністративно-правовому аспекті дозволяє

сформулювати висновок про необхідність удосконалення адміністративно-правових засад формування та діяльності (функціонування) громадських рад органів публічної адміністрації, які передбачені постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики». Зокрема, враховуючи рівень цифровізації українського суспільства та динамічність демократичних процесів у сучасному національному громадянському суспільстві, пропонується:

- формувати склад громадських рад органів публічної адміністрації виключно на підставі рейтингового електронного голосування з використанням інформаційно-комунікативних технологій, у тому числі через офіційний веб-сайт органу виконавчої влади, у порядку та в строки, визначені органом виконавчої влади;

- пом'якшити вимоги до представників інститутів громадянського суспільства, які можуть бути обрані до складу громадських рад органів публічної адміністрації – доцільно встановити, що до складу громадської ради при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади можуть бути обрані представники інститутів громадянського суспільства, які не менше трьох (наразі – шести) місяців до дати оприлюднення органом виконавчої влади повідомлення про формування складу громадської ради провадять свою діяльність, реалізують свої проекти у сфері, пов'язаній з діяльністю відповідного органу виконавчої влади, що підтверджується інформацією про результати діяльності інституту громадянського суспільства, та в статуті (положенні) яких визначені відповідні цілі і завдання діяльності;

- удосконалити механізм звітування громадських рад про результати їх діяльності. Зокрема, доцільно нормативно встановити для громадських рад органів публічної адміністрації обов'язок щоквартально оприлюднювати звіт про свою діяльність на офіційних веб-сайтах органів публічної адміністрації, при яких вони створені.

Перспективність подальшого дослідження даної тематики обумовлена необхідністю дослідження зарубіжного, зокрема, європейського досвіду адміністративно-правового регулювання утворення та функціонування громадських рад органів державної влади та місцевого самоврядування з метою визначення доцільності та можливості імплементації відповідного позитивного досвіду в національне законодавство та юридичну практику.

Список використаних джерел:

1. Андрійчук Т. Громадські ради як інструмент участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики. *Політичний менеджмент*. 2011. № 3. С. 71-79.
2. Віхляєв М.Ю. Громадські ради при органах виконавчої влади України та роль громадських об'єднань у їх діяльності. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 2. С. 36-43.
3. Ковалевич І.П. Зарубіжний досвід залучення громадськості до формування та реалізації місцевої політики. *Теорія та практика державного управління*. 2009. Вип. 2. С. 135-140.
4. Сіцінська М.В. Громадська рада: особливості її діяльності в секторі безпеки і оборони України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2014. № 1. URL: <http://www.dyu.nauka.com.ua/?op=1&z=673> (дата звернення: 05.09.2024).
5. Крайній П.І. Громадські ради в Україні: адміністративно-правове дослідження: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2022. 160 с.
6. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI. Дата оновлення: 03.09.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text> (дата звернення: 05.09.2024).
7. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996. Дата оновлення: 27.06.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-p#Text> (дата звернення: 05.09.2024).
8. Що таке інститути громадянського суспільства та як вони пов'язані з громадськими радами? Офіційний веб-сайт Хмельницької міської ради. URL: <https://rada.ekhmilnyk.gov.ua/uk/articles/item/5572/scho-take-instituty-hromadyanskoho-suspilstva-ta-yak-vony-povyazani-z-hromadskymy-radamy> (дата звернення: 05.09.2024).
9. Граділь Д. Дієві механізми громадського контролю органів влади: для чого потрібні громадські ради. *Liga.net*. 14.06.2024. URL: <https://blog.liga.net/user/dhradil/article/53400> (дата звернення: 05.09.2024).

Kuznetsov O. P. Civil society institutions as subjects of forming public councils of public administration bodies: administrative and legal aspect

The scientific publication is devoted to the study of civil society institutions as subjects of the formation of public councils of state authorities and local self-government bodies in the administrative and legal aspect.

It is noted that public councils of public administration bodies, which are formed from representatives of civil society institutions, perform important functions in ensuring communication between subjects of power and citizens.

Taking into account the level of digitalization of Ukrainian society, it is proposed to form the composition of public councils of public administration bodies exclusively on the basis of rating electronic voting using information and communication technologies, including through the official website of the executive body, in the manner and within the time limits determined by the executive body.

In addition, it is proposed to soften the requirements for representatives of civil society institutions who may be elected to the composition of public councils of public administration bodies. In particular, it is advisable to establish that representatives of civil society institutions may be elected to the public council under the ministry or other central executive body if they have been operating and implementing their projects in the field related to the activities of the relevant executive body for at least three (currently six) months prior to the date of publication by the executive body of the notification on the formation of the public council, as confirmed by information on the results of the activities of the civil society institute, and whose statute (regulation) defines the relevant goals and objectives of their activities.

A conclusion is formulated on the need to improve the mechanism for reporting by public councils on the results of their activities. In particular, it is advisable to establish by regulation the obligation for public councils of public administration bodies to publish a report on their activities on a quarterly basis on the official websites of the public administration bodies under which they were created.

Key words: public councils, public administration bodies, administrative and legal principles, formation, public associations, charitable organizations, trade unions, employers' organizations, media, civil society.